

Együttműködési megállapodás

FORDÍTÁS

2013

MFTE–PROFORD

SZERZŐK

Balázs Márta – EDIMART Tolmács- és Fordítóiroda Kft.
Bán Miklós – espell fordítás és lokalizáció zrt.
Hajdú Csaba – M-Prospect Oktatási és Szolgáltató Kft.
Hajós Katalin – A Lex Expert Műszaki és Fordító Iroda Kft.
Mendel Vera – InterContact® Budapest Kft.
Riesz Zoltán – Moravia IT Hungary Kft.
Snopek Márta – espell fordítás és lokalizáció zrt.
Urbán Miklós – Consell Translations CEE Kft.
Varga Katalin – Afford Fordító- és Tolmácsiroda Kft.
Varga Zsolt – espell fordítás és lokalizáció zrt.
dr. Wagner Veronika – espell fordítás és lokalizáció zrt.

SZERKESZTŐK

MFTE:

Bugár-Buday Orsolya – MFTE
Horváth Ildikó – MFTE
Pálfi Zsolt – MFTE
Schaffler György – MFTE

Proford:

Bán Miklós – espell fordítás és lokalizáció zrt.
Mendel Vera – InterContact® Budapest Kft.
Varga Katalin – Afford Fordító- és Tolmácsiroda Kft.

VÉLEMÉNYEZŐK

MFTE:

Dr. Kovács András
Zameczné Lázár Tünde MBA

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönettel tartozunk

- a Finn Fordítóirodák Egyesületének (Suomen käännöstoimistojen liito – SKTOL) és személyesen Erik Miller elnöknek;
- azoknak a kollégáknak az MFTE és a Proford részéről, akik értékes gondolataikkal, észrevételeikkel hozzájárultak a megállapodás megszületéséhez.

TARTALOMJEGYZÉK

Preambulum	4
1. Fogalommeghatározás	4
1.1. Fordítás	5
1.2. Gépi fordítás	5
1.3. Fordító (szakfordító)	5
1.4. Fordításszolgáltató	5
1.5. Lektorálás	5
1.6. Célnyelvi ellenőrzés	5
1.7. Fordítástámogató eszköz (CAT)	5
1.7.1. Fordítási memória (TM)	6
1.7.2. Terminológiai adatbázis (TB)	6
1.7.3. Szövegpárhuzamosítás (alignment).....	6
1.7.4. Ismétlődés	6
1.8. Forrásnyelv	6
1.9. Célnyelv	6
1.10. A fordítás minősége	6
1.10.1. Lektorált fordítás (T+E).....	6
1.10.2. Lektorálható fordítás (T-only).....	6
1.10.3. Nem megfelelő minőségű fordítás	6
2. Együttműködési feltételek	8
2.1. Keretszerződés és egyedi megrendelések.....	8
2.2. Személyes teljesítés	9
2.3. Titoktartási és konkurenciatilalmi rendelkezések	9
2.3.1. Titoktartás.....	9
2.3.2. Konkurenciatilalom.....	9
2.4. Szakmai tapasztalat igazolása, referenciák	9
3. Minőség	11
3.1. Kölcsönös elvárások a Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor szakember között.....	11
3.2. A Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor feladatai és felelőssége.....	11
3.3. A munkakiadás feltételei és részletei	11
3.4. Minőségi elvárások	12
3.5. Reklamációkezelés.....	12
4. Technikai háttér, erőforrások	14
4.1. CAT-eszközök	14
4.2. Gépi fordítási eszközök (MT) használata	14
4.3. A munka elvégzéséhez szükséges technológiai feltételek	14
4.4. Szerzői jogi kérdések	15
5. Díjazás	16
5.1. Kapacitás, napi vállalási mennyiségek	16
5.2. Elszámolás	16
5.3. Fizetési feltételek.....	17
6. Közbeszerzések, pályázatok	18

PREAMBULUM

A Magyar Fordítók és Tolmácsok Egyesülete (MFTE) és a Professzionális Fordításszolgáltatók Egyesülete (Proford) által közösen kidolgozott dokumentum célja, hogy megfogalmazza a Fordításszolgáltatók és az alvállalkozóik (Fordítók és Lektorok) közötti üzleti együttműködésről szóló alapelveket.

Az MFTE és a Proford felismerte az igényt egy olyan, kölcsönös megegyezésen alapuló szakmai és üzleti megállapodás kialakítására, amely elősegíti a Fordításszolgáltató és a fordítói szakma képviselői közötti hatékony, előremutató és professzionális együttműködést, valamint hivatkozási alapot teremt az együttműködés feltételeire, a minőségbeli, technikai és egyéb erőforrásokra, illetve a díjazásra vonatkozó előírások megvalósítására a gyakorlatban.

Hasonlóan átfogó, a piac keresleti és kínálati oldalának értékeit és érdekeit figyelembe vevő, a két oldal megegyezésén alapuló szabályozás Magyarországon korábban soha nem készült. Nem véletlen tehát, hogy a konszenzus hiánya az alapvető szakmai kérdésekben számos esetben okozott feszültséget a szereplők között. A jelen megállapodást a Proford-tag Fordításszolgáltatók és az MFTE-tag Fordítók és Lektorok (a jogszabályok által megkövetelt szakképzettséggel illetve szaktudással rendelkező Fordítók és Lektorok) közösen, egymást egyenrangú szakmai partnernek tekintve, egyetértésben dolgozták ki. Mindkét oldal elfogadja az itt lefektetett alapelveket, amelyek teljesítését a jövőben a felek kölcsönösen elvárhatják egymástól.

A megállapodást elsősorban a fordítói szakma képviselőinek és a piac szereplőinek, vagyis a Fordításszolgáltatóknak és a Fordító, Lektor szakembereknek szánjuk, de a fordítást oktató képzőintézményeknek és a keresleti oldalt képviselő végfelhasználóknak is a figyelmébe ajánljuk.

---

1. A jelen dokumentum a fordítási és lektorálási tevékenységre vonatkozik. A tolmácsolási tevékenység külön megállapodás tárgyát képezi. Fogalom meghatározás

1.1. Fordítás

Fordításnak minősül minden olyan szolgáltatás, amelynek eredménye az elektronikus vagy papír adathordozón rögzített forrásnyelvi szöveg elektronikus vagy papír adathordozóra készített célnyelvi átültetése.

1.2. Gépi fordítás

A gépi fordítás olyan automatikus fordítási eljárás, amelynek során a forrásnyelvi szöveg fordítása a célnyelvre informatikai eszközökkel, számítógépes program segítségével történik.

1.3. Fordító (szakfordító)

A mindenkor hatályos jogszabályok által megkövetelt szakképzettséggel, illetve a szükséges szaktudással rendelkező, (szak)fordítást végző személy.

1.4. Fordításszolgáltató

Fordítási szolgáltatásokat nyújtó szervezet.

1.5. Lektorálás

Lektorálásnak minősül a Fordításszolgáltató megrendelése alapján a Fordító által készített fordítás Lektor általi ellenőrzése az élő nyelv követelményeinek megfelelően. Ez magában foglalja a helyesírás, nyelvtan, nyelvhelyesség, stílus, továbbá a fordításban alkalmazott szakkifejezések ellenőrzését az adott szakma terminológiája alapján. A szöveg típusától és felhasználási céljától, valamint a megbízó igényeitől függően a nyelvi és szakmai lektorálást külön személy is végezheti. Az ellenőrzés a forrás- és a célszöveg teljes körű egybevetésével történik.

1.6. Lektor

Az 1.5. pontban meghatározott tevékenységet végző személy.

1.7. Célnyelvi ellenőrzés

A célnyelvi szöveg tanulmányozása, és a felmerülő helyesírási, nyelvi, nyelvtani, esetleg stilisztikai hibák javítása.

1.8. Fordítástámogató eszköz (CAT)

A fordítástámogató eszköz lehetővé teszi, hogy a Fordításszolgáltató ügyfelenként és/vagy témakörönként fordítási memóriát és terminológiai adatbázist hozzon létre, valamint hogy a rendelkezésére bocsátott, referenciaként szolgáló dokumentumokat a fordítás során memóriaként használja. A fordítástámogató eszköz segítségével a Fordításszolgáltató több Fordító munkáját is képes online, valós időben összehangolni, ezáltal a teljes fordítási projektet az online felületen koordinálhatja.

1.8.1. Fordítási memória (TM)

A fordítástámogató eszköz segítségével épített fordítási memória szegmenspárokat tartalmaz. A fordítás/lektorálás során a szoftver figyelmezteti a felhasználót, ha a forrásnyelvi szöveg és a használatban lévő fordítási memória bármilyen egyezést mutat, ennek köszönhetően a Fordításszolgáltató biztosítani tudja az ismétlődő szövegrészek következetes fordítását.

1.8.2. Terminológiai adatbázis (TB)

A fordítástámogató eszköz segítségével épített terminológiai adatbázis intelligens szótárként működik. A terminológiai adatbázisban nemcsak szópárokat, hanem az adott kifejezés használatával kapcsolatos információkat – mint pl. definíció, szövegkörnyezettől függő használat, tiltott terminus stb. – is rögzíteni lehet. A fordítástámogató eszköz figyelmezteti a felhasználót, ha a forrásnyelvi szöveg és a használatban lévő terminológiai adatbázis között egyezést észlel.

1.8.3. Szöveg-párhuzamosítás (alignment)

Amennyiben az ügyfél a Fordításszolgáltató rendelkezésére bocsát korábbi fordításokat a megfelelő forrásnyelvi dokumentumokkal együtt, a Fordításszolgáltató ezeket a fordítástámogató eszköz segítségével párhuzamosítani tudja, a későbbiekben pedig fordítási memóriaként tudja használni.

1.8.4. Ismétlődés

Ismétlődés alatt minden esetben mondatok (szegmensek) közötti statisztikai egyezést értünk. Nem minősül tehát önmagában ismétlődésnek a szövegen belül többször előforduló szó.

1.9. Forrásnyelv

A fordítás, illetve lektorálás alapjául szolgáló szöveg, illetve beszéd nyelve.

1.10. Célnyelv

Az a nyelv, amelyre a forrásnyelvi szöveget fordítani szükséges.

1.11. A fordítás minősége

1.11.1. Lektorált fordítás (T+E)

A lektorált fordítás mind helyesírási, mind nyelvi, nyelvtani és stilisztikai szempontból helyes, tartalmilag megfelel a forrásnyelvi szövegnek. A lektorált minőségű fordításon is lehet további változtatásokat végezni, azonban ennek célja már nem a hibák javítása, hanem a szöveg egyéni szempontok alapján történő módosítása.

1.11.2. Lektorálható fordítás (T-only)

A fordításban nem lehetnek tartalmi és nyelvi hibák, félreértelmezések, kihagyások. A lektorálható fordításon a Lektornak mondatszintű változtatásokat végeznie nem szükséges, a szöveg kisebb, elsősorban szószintű módosításokkal tökéletesíthető.

1.11.3. Nem megfelelő minőségű fordítás

Nem megfelelő minőségű a fordítás, ha az csak nyelvi és tartalmi hibák javításával, mondatszintű változtatások révén tehető elfogadhatóvá. Nem megfelelő a fordítás

---

minősége abban az esetben sem, ha a Fordító, Lektor vagy Fordításszolgáltató nem használta helyesen az ügyfél által rendelkezésére bocsátott terminológiát, segédanyagokat, nem tartotta be a fordítási útmutatóban foglaltakat.

---

2. Együttműködési feltételek

2.1. Keretszerződés és egyedi megrendelések

A Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor szakemberek jogviszonyára vonatkozó általános rendelkezéseket ajánlott a jogviszony kezdetén vállalkozási típusú keretszerződésben rögzíteni. A jogviszony minden tekintetben a kölcsönös együttműködés és a jóhiszemű joggyakorlás általános elveire épül. Ezek a szempontok a Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor szakemberek üzleti érdekeinek összefonódása és az együttműködés jellemzően sokéves időtartama miatt a polgári jogi jogviszonyokban egyébként szokásos mértéknél is nagyobb hangsúlyt kapnak. A tervezhetőség érdekében célszerű, hogy ennek keretében a Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor előre megállapodjanak egy rögzített normál árban nyelvirányonként, valamint rögzítsék az ettől való eltérés eseteit (pl. sürgősség, speciális szakszöveg felára stb.), és a normál napi mennyiség mértékét.

Az egyedi megrendelés teljesítésének megkezdése előtt célszerű minden projektről írásos megrendelést küldeni a Fordító, Lektor szakembernek, amely a keretszerződésre építve tartalmazza a konkrét megrendelés egyedi feltételeit, és amely majd a számlázás alapjául szolgál. A szóbeli megrendelés joghatásait tekintve az írásbelivel egyenértékű, de a bizonyíthatóság érdekében ajánlott a megrendelés tartalmát írásban rögzíteni.

A számlázás üteme a felek megállapodásától függ (pl. havi összesítés) – figyelemmel a jogszabályi előírásokra. Ha a Fordító, Lektor visszaigazolta a munka elvállalását és az írásos megrendelés átvételét, onnantól kezdve a munka az adott feltételek szerint megrendeltnek tekintendő, és az ismertetett feltételek (pontos határidő, teljesítés formátuma, ütemezése, felhasználandó segédanyagok, kötelező minőség-ellenőrzési lépések, szoftverhasználatból eredő fájlok küldése a megrendelő részére stb.) a továbbiakban nem vitathatók. Ha ezt követően bármely oldalon változás állna be a feltételekben (szállítási határidő, fordítandó mennyiség stb.), az a megállapodás anyagi feltételeire is hatással lehet, és – adott esetben – új írásos megrendelést kell kiállítani. Ha a Fordító, Lektor oldalán beálló változás (pl. szállítási késedelem) miatt a Fordításszolgáltató oldalán érdekmúlás következik be, a Fordításszolgáltató jogosult az adott megrendeléstől elállni.

Az írásos megrendelésnek tartalmaznia kell az alábbiakat:

- a megrendelés dátuma,
- a leadási határidő,
- a feladat ismertetése (nyelvirány, feladattípus, téma stb.),
- a díjazás (elszámolás alapegysége, súlyozás, ár),
- a leadás módja (formátum, fájl típus, fájl név),
- formai és technikai instrukciók és ügyfélspecifikus nyelvi elvárások,
- a fordítandó, lektorálandó fájl(ok) csatoltan vagy hiperhivatkozás útján elérhető formában,
- a segédanyagok, TM, TB csatoltan vagy hiperhivatkozás útján elérhető formában.

2.2. Személyes teljesítés

A szerződés ettől eltérő megállapodás hiányában a Fordító, Lektor személyes teljesítésére vonatkozik. Az elvállalt munka továbbadása a Fordításszolgáltató tudta és beleegyezése nélkül – az eredmény minőségétől függetlenül – szerződésszegésnek minősül és az ennek megfelelő jogkövetkezményeket vonja maga után.

2.3. Titoktartási és konkurenciatilalmi rendelkezések

Az írásbeli keretszerződés jellemzően tartalmaz rendelkezéseket a Fordító, Lektor titoktartási kötelezettségére és a konkurenciatilalomra vonatkozóan.

2.3.1. Titoktartás

A titoktartás elvárható szintjének meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy közvetített szolgáltatóként a Fordító, Lektor szakember korlátozott információkkal rendelkezik a Fordításszolgáltatónak és a Fordításszolgáltató ügyfeleinek üzleti érdekeiről, kockázatáról. Ezért a Fordítónak, Lektornak ezen a téren is az adott helyzetben általában elvárható gondosságot kell tanúsítania a szerződés teljesítése során, annak tudatában, hogy a fordítói tevékenység titokvédelmi szempontból többszörös kockázatot hordoz (a Fordításszolgáltató ügyfelének a fordítandó dokumentumokból kiderülő bizalmas információi, a Fordításszolgáltató és az ügyfele közötti üzleti kapcsolat ténye, a Fordításszolgáltató munkafolyamatai, erőforrásai stb.). A titoktartás körében a fordítási szolgáltatásokat megrendelő ügyfelek általános követelményei alapján indokolt elvárás lehet, hogy a Fordító, Lektor a teljesítést követően minden, a megbízáshoz kapcsolódó anyagot töröljön a számítógépéről. Ezenkívül indokolt lehet a fordítandó tartalmak online gépi fordítóeszközbe való teljes vagy részleges bemásolásának tilalma is, tekintettel arra, hogy az online gépi fordítóeszköz üzemeltetője – adott esetben – az ilyen tartalmak felett tulajdonjogot szerezhethet. A Fordító, Lektor magánjellegű, illetve online médiában közzétett megnyilvánulásai során is köteles ügyelni arra, hogy ne adjon ki bizalmas információkat a munkájáról.

2.3.2. Konkurenciatilalom

A konkurenciatilalom körében a Fordításszolgáltató azon ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatait illeti meg a védelem, amelyekkel a Fordító, Lektor korábban nem állt közvetlen fordítói, lektori munkakapcsolatban. A védelem érvényesíthetőségéhez szükséges, hogy a Fordító, Lektor számára ismert legyen a Fordításszolgáltató ügyfelének a kiléte. Minimális elvárásként előírható, hogy a Fordító, Lektor a Fordításszolgáltató tudta és beleegyezése nélkül ne vállaljon közvetlen megbízást ilyen ügyféltől, illetve hogy semmilyen körülmények között ne keresse meg az adott ügyfelet azonos tevékenységre vonatkozó üzleti ajánlással. A Fordító, Lektor konkrét megbízás kapcsán is csak a Fordításszolgáltató közreműködésével kereshet közvetlen kapcsolatot a fordítás megrendelőjével.

A konkurenciatilalom időtartama megállapodás tárgyát képezi, általában az utolsó megrendeléstől számított 2 éves időtartamra korlátozódik.

2.4. Szakmai tapasztalat igazolása, referenciák

A Fordításszolgáltató jogosult minden olyan adatigénylésre a Fordító, Lektor szakmai tapasztalatára és projekt történetére vonatkozóan, amelyet szükségesnek tart az illető Fordító, Lektor kompetenciájának, tapasztalatának, szolgáltatási színvonalának fel-

---

mérése és ellenőrzése céljából. A kért adatokat (képesítést igazoló okirat, önéletrajz, referencialista stb.) kizárólag erre a célra használhatja fel, és nem használhatja olyan megbízások megszerzésére, amelyeknek teljesítésébe később a Fordítót, Lektort nem kívánja bevonni, illetve amelyekről a Fordítónak, Lektornak nincsen tudomása. Amennyiben ügyfele részére kíván ilyen dokumentumot elküldeni, ehhez minden esetben külön engedélyt kell kérnie a Fordítótól, Lektortól, a várható üzleti lehetőség ismertetésével.

A Fordításszolgáltató előzetes írásbeli engedélye nélkül a Fordító, Lektor nem tüntetheti fel a referencialistáján a Fordításszolgáltató számára végzett munkát úgy, hogy abból nyilvánvalóvá válik az adott Fordításszolgáltató és az ügyfele közötti üzleti kapcsolat. A Fordításszolgáltatónak végzett munka referenciaként való feltüntetéséhez is hozzájárulást kell kérni a Fordításszolgáltatótól; a hozzájárulás megadása csak alapos indokkal tagadható meg. Ha a Fordításszolgáltató referenciát ad, ehhez – kérésre – olyan személy elérhetőségét is megadhatja, akinél további információ kérhető az adott Fordító munkájáról.

A Fordításszolgáltatók törekednek arra, hogy a referenciakérés és -adás kultúrája a magyar piacon is bevett gyakorlattá váljon, és a tényszerű, konkrét információk átadásával ilyen módon is támogassák a minőségi munkát szolgáltató Fordító, Lektor szakembereket.

2.5 Próbafordítások

A Fordításszolgáltató kérhet próbafordítást, amely lehet díjmentes vagy fizetett, a Felek megállapodása szerint. Ha a próbafordítás díjmentes, a Fordításszolgáltató nem értékesítheti a kapott fordítást. A Fordításszolgáltató köteles visszajelzést készíteni a próbafordításról.

---

3. Minőség

3.1. Kölcsönös elvárások a Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor között

A Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor közös érdeke az olyan minőségi munka előállítása, amely mind az általános nyelvi és fordítástechnikai szempontoknak, mind a végfelhasználó (ügyfél) előre egyeztetett egyedi elvárásainak megfelel. A Fordításszolgáltató felelőssége, hogy reális teljesítési határidőben állapotodjon meg az ügyféllel. A Fordításszolgáltató felelőssége továbbá az is, hogy amennyiben a fordítás nagy terjedelme és/vagy a határidő rövidege miatt több Fordítót és/vagy Lektort kell bevonni a projektbe, ennek esetleges minőségi kihatásairól tájékoztassa az ügyfelét.

3.2. A Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor feladatai és felelőssége

A 3.1. pontban meghatározott cél elérése érdekében a Fordításszolgáltató a munkakiadással egyidejűleg minden olyan rendelkezésére álló információt (a fordítás célja, célközönség, egyedi szóhasználat, stilisztikai útmutatók, ügyfélspecifikus terminológia, helyi konvenciók, formázási elvárások, referenciák, előzmények stb.) eljuttat a Fordítóhoz, Lektorhoz, amely a munka elvégzéséhez szükséges lehet. Emellett – lehetőségeihez mérten – minden olyan segítséget, konzultációs lehetőséget, technikai háttértámogatást biztosít, amely segíti a Fordítót, Lektort a megrendelt munka lehető legmagasabb színvonalú elvégzésében.

A Fordító, Lektor feladata a munka elkészítése a fenti elvárásoknak megfelelően. A Fordítóval, Lektorral szemben támasztott követelmények bővebb ismertetése a 3.4. pontban (Minőségi elvárások) található.

Abban az esetben, ha a Fordításszolgáltató fordítástámogató eszközzel kéri a fordítás elkészítését, és előfordított szöveget, valamint TM-eket és TB-eket adott át a Fordítóknak, a Fordító nem felelős azokért a hibákért, amelyek az átadott TM-ek és TB-k hibás voltára vezethetők vissza. Köteles azonban jelezni a Fordításszolgáltatóknak, ha úgy látja, hogy az átadott fordítási memóriák és terminológiai adatbázisok hibásak.

3.3. A munkakiadás feltételei és részletei

A Fordításszolgáltató az írásbeli megrendelést (purchase order, PO) e-mailben, esetleg kivételesen papír alapon postai úton/futárral küldi el a Fordító részére a fordítandó, lektorálandó munkával együtt. Az írásbeli megrendelés tartalmi elemeit a 2.1. pont tartalmazza.

A Fordító, Lektor a megrendelés kézhezvételét követően az abban foglaltak megismerését és elfogadását írásban visszaigazolja. Ezt követően a megrendelés minden eleme elfogadottnak minősül.

Ha bármely felsorolt elvárás teljesítése akadályba ütközik, vagy ellentmond a szakma általános szabályainak (pl. helyesírási megfontolások), a Fordító, Lektor felelőssége, hogy erre még a megrendelés visszaigazolása előtt írásban felhívja a Fordításszolgáltató figyelmét. Amennyiben a Fordításszolgáltató – akár a végfelhasználó (ügyfél) kérésére, akár saját döntése alapján – ragaszkodik a Fordító, Lektor által írásban megkérdőjelezett elvárás betartásához, az abból fakadó minőségi kifogásokért a Fordítót, Lektort semmilyen felelősség nem terheli. A Fordító, Lektor dönthet úgy, hogy a megkérdőjelezett elvárás miatt nem vállalja el a munkát – ezt szintén írásban kell jeleznie

---

a Fordításszolgáltató felé. A munka elvállalása és a megrendelés visszaigazolása esetén azonban a munkát a visszaigazolt megrendelésben megfogalmazott elvárásoknak megfelelően, a megadott határidőre el kell végeznie.

A munka megkezdése után az ügyfél által támasztott specifikus elvárások teljesítéséről a Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor egyeztet, figyelembe véve a kiindulási elvárások szerint készülő munka terjedelmét és a még rendelkezésre álló időt.

3.4. Minőségi elvárások

– Fordítás:

A Fordítónak törekednie kell arra, hogy a forrásnyelvi szöveget oly módon ültesse át a célnyelvre, hogy a fordítás megfeleljen a célnyelv szabályainak és a megrendelés során kapott utasításoknak. A fordítás során a Fordítónak ügyelnie kell a szakterület, illetve az ügyfél terminológiájának betartására és következetes alkalmazására; továbbá a nyelvhelyességre, a helyesírásra, a központosításra és a tipográfiai szabályokra, a szóhasználat egységességére, a címek és számok pontos átültetésére, a stiláris helyességre, a formázásra, valamint szem előtt kell tartania a célcsoportot, a helyi sajátosságokat és a fordítás célját. A fordítást követően a Fordítónak a fent megadott szempontok alapján ellenőriznie kell saját munkáját. Ha az adott fordítási munka szerkesztési, másolási többletmunkát követel a Fordítótól, ezt az ár meghatározásánál figyelembe kell venni.

– Lektorálás:

A lektorálást a Fordítótól eltérő személynek kell végeznie. A lektorálás a forrás- és célnyelvi szöveg összehasonlítását jelenti, figyelembe véve az előírt terminológia használatát, a terminológiai egységességet, a teljességet, a helyesírást és a nyelvi stílust, valamint azt, hogy a fordítás alkalmas-e a megadott célra való felhasználásra.

– Célnyelvi ellenőrzés:

A célnyelvi ellenőrzést végző nyelvi szakember feladata annak megállapítása, hogy a fordítás alkalmas-e a megadott célra való felhasználásra, valamint hogy a fordítás szakmai, stiláris, nyelvtani és terminológiai szempontból megfelel-e a követelményeknek. Ebben a lektorálási formában a célnyelvi ellenőrzést végző nyelvi szakember nem felelős az esetleges kihagyásokért.

A minőségi követelmények meghatározásánál az MSZ EN 15038 szabvány az irányadó.

3.5. Reklamációkezelés

A végfelhasználótól (a Fordításszolgáltató ügyfelétől) érkező minőségi kifogást minden esetben először a Fordításszolgáltatónak kell megvizsgálnia. E vizsgálatnak ki kell terjednie a következők megállapítására:

- a kifogásolt hiba típusa (nyelvtani, stiláris, tartalmi, formázási, az ügyfélspecifikus elvárások nem megfelelő teljesítése),
- a kifogásolt hiba súlyossága (preferenciális, közepes, súlyos),
- a tényleges hibák száma,
- a felelősség megoszlása a Fordító és a Lektor között,
- az utolsó ellenőrzést végző személy feladatköre és felelőssége.

A Fordításszolgáltató a belső minőségbiztosítási szakemberei által nem ismert nyelvek esetén a fentiek vizsgálatába bevonhatja a Fordítót vagy egy független nyelvi szakértőt is.

A Fordításszolgáltató eljuttatja a Fordítóhoz, Lektorhoz az első vizsgálat során kiértékelt minőségi kifogás részleteit, és visszajelzést, véleményt kér a jelzett kifogásokkal kapcsolatban. A Fordító, Lektor szakmailag megalapozott véleményt formál a minőségi kifogásról, és ezt írásban eljuttatja a Fordításszolgáltatóhoz. A Fordításszolgáltató ennek alapján dönt a további lépésekről (szakmai indoklás küldése a megrendelőnek, javítás, árkedvezmény stb.).

A bizonyított hibák javítását a Fordító, Lektor köteles térítésmentesen elvégezni, amennyiben azok egyértelműen az ő felelősségi körébe tartoznak.

Amennyiben a közepes vagy súlyos minőségi kifogás bizonyíthatóan a Fordító, Lektor hibájából ered, és emiatt a Fordításszolgáltatót anyagi kár éri, a Fordításszolgáltató a kár egy részét vagy egészét továbbháríthatja a Fordító, Lektor felé. Vitatott esetben, ennek indokoltságát mindkét fél számára méltányos módon, független harmadik fél – azonos nyelvpárban és szakterületen dolgozó Fordító, Lektor – közreműködésével kell megállapítani.

---

4. Technikai háttér, erőforrások

A Fordításszolgáltató jogosult megválasztani azt a formátumot, amelyben a Fordítónak átadja a szöveget, valamint azt a formátumot, amelyben a Fordítótól, Lektortól visszavárja a szöveget. A Fordítónak, Lektornak kell mérlegelnie, hogy a Fordításszolgáltató által meghatározott formátummal tud-e dolgozni, és hogy a lefordított szöveget tudja-e biztosítani a kért formátumban. Bármilyen, formátummal kapcsolatos probléma esetén a Fordítónak, Lektornak értesítenie kell a Fordításszolgáltatót, hogy közös megoldást találjanak.

4.1. CAT-eszközök

A Fordításszolgáltató előírhatja:

- CAT-eszköz használatát a fordítás elkészítéséhez,
- a fordítás adott CAT-eszköznek megfelelő formátumban történő leadását,
- a CAT-eszközbe integrált fordítási memória/memóriák, terminológia és egyéb információ- és erőforrások használatát,
- minőségbiztosítási eszközök használatát.

A Fordítónak, Lektornak értesítenie kell a Fordításszolgáltatót, ha ezen követelmények valamelyikének nem tud eleget tenni.

A Fordítónak, Lektornak biztosítania kell a visszaküldendő anyag formátumának megfelelőségét, a fordítási memóriával és a terminológiával való konzisztenciáját, valamint az egyéb információ- és erőforrásoknak való megfelelést.

Amennyiben a Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor közötti megállapodás súlyozott szószám/leütés alapú elszámolást ír elő, a megállapodásban rögzíteni szükséges, mely fél eszköze által mért adatokon alapuljon az elszámolás.

Ha a Fordító, Lektor a fordítás során technikai problémát észlel (pl. hibás szegmentálás, hibás karakterek, hiányos szöveg stb.), akkor erről értesíti a Fordításszolgáltatót a teendők egyeztetése céljából.

4.2. Gépi fordítási eszközök (MT) használata

A publikus gépi fordítási eszközöket (pl. Google Translate) a Fordító, Lektor a Fordításszolgáltató kifejezett előzetes írásbeli engedélye nélkül nem használhatja, mert a forrásnyelvi szöveg a Fordításszolgáltató és az ügyfél tulajdonát képezi.

Amennyiben a Fordításszolgáltató speciális, gépi fordítási eszközzel előfordított anyagot ad át „utószerkesztésre”, a munka megkezdése előtt javasolt a pontos minőségi elvárások tisztázása a Fordító, Lektor és a Fordításszolgáltató között.

4.3. A munka elvégzéséhez szükséges technológiai feltételek

A Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor közötti megállapodás lehetőleg térjen ki a fordítás elvégzéséhez szükséges számítógépes környezet biztosítására.

Amennyiben a Fordítónak, Lektornak nem áll rendelkezésére az elvárt vagy megfelelő CAT-eszköz, akkor azt vagy az ahhoz való hozzáférést a Fordításszolgáltató biztosíthatja.

Amennyiben a Fordítónak, Lektornak nem állnak rendelkezésére a megfelelő eszközök, úgy erről a Fordításszolgáltatót haladéktalanul tájékoztatja.

Amennyiben a Fordításszolgáltató a Fordító, Lektor számára ismeretlen eszköz használatát várja el, a Fordításszolgáltató biztosíthat megfelelő tréninganyagot, vagy szervezhet oktatást az adott eszköz használatának megismertetése céljából.

A Fordító, Lektor gondoskodik arról, hogy a fordításról megfelelő módon és legalább napi rendszerességgel biztonsági mentés készüljön, és az szükség esetén felhasználható legyen az elveszett munka pótlására.

A fordított anyagokat rendszerint titoktartási kötelezettség védi, amelyre a Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor közötti megállapodás általában kitér. A Fordítónak, Lektornak megfelelő védelmi eszközök és szoftverek alkalmazásával biztosítani kell a saját számítógépén tárolt bizalmas adatok védelmét.

A Fordításszolgáltatónak és a Fordítónak, Lektornak biztosítani kell, hogy a számítógépe és kommunikációs eszközei elvárható szinten védve legyenek a számítógépes vírusokkal és egyéb károkozókval szemben. Amennyiben a Fordításszolgáltató mozgólencses hozzáférést biztosít saját szerverén a Fordítónak, Lektornak a CAT eszközök-höz, a saját oldalán biztosítani kell a zavartalan működéshez szükséges kommunikációs és hardver háttérrel, valamint frissítéseket is.

Amennyiben a Fordító, Lektor a munkája során hibát észlel a használt eszközök működésében vagy elérésében, erről haladéktalanul tájékoztatja a Fordításszolgáltatót. A Fordításszolgáltató ilyen esetben haladéktalanul elhárítja a felmerült problémát, ennek megtörténtéről – a munka folyamatosságának, folytathatóságának érdekében – a Fordítót, Lektort haladéktalanul értesíti. Az ebből fakadó késés nem róható fel a Fordítónak.

4.4. Szerzői jogi kérdések

A Fordító, Lektor munkája (pl. irodalom, tudományos cikkek stb. fordítása) során esetleg keletkező szerzői jog a hatályos jogszabályokkal összhangban kezelendő. Nevesül, külön figyelmet kell fordítani arra a tényre, hogy az így keletkező szerzői jog a Fordításszolgáltatóra/az ügyfélre csak a megbízási díj kiegyenlítése esetén száll át.

---

5. Díjazás

5.1. Kapacitás, napi vállalási mennyiségek

Szakmai tapasztalatok alapján egy 8 órás munkanapra vetítve a Fordítóktól 2000–3000, a Lektoroktól 4000–6000 súlyozott forrásnyelvi szó mennyiségű munka elvégzése várható el, az adott nyelvi szakember szakterületéhez tartozó, átlagos nehézségű szöveg esetén. Természetesen vannak egyéni különbségek, de ezek figyelembevételével mellett is a fenti mennyiségekből kiindulva határozható meg a munka elvégzéséhez általánosságban szükséges idő.

Szakmai alapelvárás, hogy a Fordító, Lektor igyekezzen minél pontosabb tájékoztatást adni arról, hogy általánosságban, illetve egy konkrét munka esetén, egyéb megbízásai figyelembe vétele mellett, milyen mennyiségű fordítási vagy lektorálási munkát tud felelősségteljesen elvállalni.

A Fordításszolgáltató nem követelhet a Fordítótól olyan volumenű teljesítést, amely a megrendelés valamennyi körülményét tekintve irreális, és a Fordító, Lektor sem vállalhat el teljesíthetetlen mennyiségű munkát.

5.2. Elszámolás

A Fordító, Lektor és a Fordításszolgáltató az elszámolás alapját (forrásnyelv vagy cél nyelv alapján, szó/súlyozott szó/leütés/karakter/óra stb.) még a munka elvállalása előtt egyértelműen rögzíti. Mivel a Fordításszolgáltató az ügyféllel való egyeztetés során rögzített költségvetés alapján kalkulál, indokolt, hogy a Fordító, Lektor felé is ennek megfelelően határozza meg az elszámolási egységet.

A Fordítók, Lektorok külön megállapodás alapján vagy a keretszerződésben foglaltaknak megfelelően, minimumdíjat számolhatnak fel a kiterjedelmű anyagok vonatkozásában; a Fordításszolgáltatónak erre vonatkozó általános kötelezettsége nincs.

Fordítástámogató eszköz alkalmazása esetén a Fordításszolgáltató jogosult az ügyfél felé érvényesített ún. súlyozott kedvezményeket a Fordítónál, Lektornál is alkalmazni. Ez minden esetben az ármegállapodás része, és a Fordításszolgáltató a megrendelésben köteles részletesen rögzíteni az alkalmazott súlyozást. A fordítási memóriában található előzményekből vagy segédanyagokból rendelkezésre álló 100 vagy 101%-osan egyező találatok után akkor nem jár ellenszolgáltatás, ha a Fordító, Lektor az anyagot megfelelően előkészítve kapja meg, azaz az ellenőrzést/módosítást nem igénylő részek egyértelműen jelölve vannak (például a CAT-eszközben nem szerkeszthető szegmensek formájában) és a zárolt szegmenseket nem kell ellenőrizni. Viszont a memóriából származó részekre figyelmet kell fordítani a már kialakított terminológia követése miatt. Amennyiben a memóriából származó 100 vagy 101%-os találatok ellenőrzése is a feladat része, az ilyen részek súlyozása az adott munka jellegzetességei szerint, az igényelt beavatkozás arányában határozandó meg (a nemzetközi fordítási piacon ezt a kategóriát általában 5–25% között súlyozzák). A részleges találatok súlyozásánál is a nemzetközi fordítási piacon kialakult kereteket és – indokolt esetben – az adott feladat jellegzetességeit, szakmai nehézségi fokát kell figyelembe venni.

A normál árat eseti megállapodás keretében lehet felfelé módosítani, például sürgősség (a fent ismertetett napi vállalási mennyiségek alapján) vagy kiemelten nehéz szakszöveg esetén, illetve hétvégi, éjszakai munkavégzés miatt. Lefelé történő ármó-

---

dosítást (árkedvezményt) indokolhat (a projekt teljes volumene alapján meghatározott) mennyiségi kedvezmény vagy az ún. „bevezető ár” alkalmazása. A bevezető árként nevesített alacsonyabb díjazás célja lehet a pályakezdő Fordítók szakmai gyakorlathoz jutásának megkönnyítése, de alkalmazható új Fordító bevonásakor vagy új szakterület/nyelvpár felvételekor is a tesztidőszak során. A bevezető ár alkalmazása esetén a Fordításszolgáltató az árkedvezményért cserébe köteles ellenszolgáltatást (pl. lektori/szuperlektori visszajelzés, tréning stb.) nyújtani az érintett Fordító részére. A Fordításszolgáltatóval szemben elvárás, hogy tájékoztassa a Fordítót a bevezető ár alkalmazásának részleteiről: mennyi ideig, illetve milyen mennyiségig alkalmazza a Fordításszolgáltató a bevezető árat, milyen teljesítés, illetve lektori visszajelzés szükséges ahhoz, hogy a Fordító normál árért dolgozhasson.

5.3. Fizetési feltételek

A Fordításszolgáltató elküldi a Fordítónak, Lektornak a projektért járó díjazást tartalmazó írásos megrendelést. A projektért járó díjazást érdemes a forrásnyelv alapján meghatározni, mivel így a teljes fordítói/lektori díj a munka megkezdése előtt megismerhető és rögzíthető. Az elszámolás egységét és egységárát pontosan meg kell jelölni a megrendelésben (forrásnyelvi/célnyelvi szó, leütés, karakter, óra stb.).

A fordítói díj kifizetése minden esetben a megrendelés alapján kiállított számla ellenében történik. A Fordító, Lektor felel azért, hogy számláit jogszerűen kiállítsa és a Fordításszolgáltató által kért határidőig beküldje. Mind a Fordításszolgáltató, mind pedig a Fordító, Lektor köteles a cégét vagy egyéni vállalkozását a hatályos könyvelési és adó jogszabályoknak megfelelően működtetni.

A Fordításszolgáltató az általa kezelt számlák nagy mennyiségét figyelembe véve megállapodik a Fordítóval, Lektorral a számlázás gyakoriságáról és a számlák ellenőrzésének módjáról. A fizetési határidő a felek közötti szerződés lényeges eleme, ezért erről is előzetesen meg kell állapodni. A felek a jogszabályok által megengedett keretek között szabadon határozzák meg a fizetési határidőt, és a Fordításszolgáltató köteles a megállapodás szerinti határidőt pontosan betartani, függetlenül attól, hogy az ő ügyfelének pénzügyi teljesítése az adott határidőig megtörtént-e.

A megrendelésben rögzített teljes munkadíj a határidőre leszállított, a Fordításszolgáltató által elvárt minőségű munkákra fizethető ki. Késedelmes szállítás és/vagy bizonyított minőségi probléma esetén a Fordításszolgáltató jogosult a fordítói díj arányos csökkentésére. Késedelmes szállítás esetén a csökkentés mértékének meghatározásakor figyelembe kell venni a késésre vonatkozó előzetes értesítést vagy annak hiányát, az esetleges korábbi késedelmes leadásokat, illetve az okozott kár mértékét (belső átszervezési igény, fenntartott kapacitások kiesése, rövidebb lektorálási időszak, súlyosabb esetben határidő-módosítás kérése az ügyféltől és ennek esetleges anyagi, erkölcsi és presztízsbeli következményei). Minőségi probléma miatti díjcsökkentés esetén pontosan, példákkal alátámasztva kell indokolni a szakmai kifogásokat, lehetőséget adva a Fordító/Lektor számára a válaszára és az általa alkalmazott megoldások megvédésére. A díjcsökkentésről való döntésnél az ügyfél esetleges (a minőségre vagy a határidőre vonatkozó) kifogásait és az adott projekten túlmutató (pl. az adott ügyféllel kötött szerződést veszélyeztető) következményeket is mérlegelni kell, azonban azt is figyelembe kell venni, hogy a Fordító/Lektor csak az egyik

---

tagja a fordításon dolgozó szakembergárdának, ezért felelőssége az eset összes körülményeit figyelembe véve határozandó meg.

5.4. Közbeszerzések, pályázatok

A Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor kölcsönösen megállapodnak abban, hogy a tisztességes piaci magatartás elvét követve indulnak a közbeszerzési eljárásokon. A Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor továbbá a következők betartásáról állapodik meg.

A Fordításszolgáltató részéről:

A Fordításszolgáltató vállalja, hogy a Fordító, Lektor önéletrajzát, diplomáját, képesítését, valamint az egyéb megkövetelt okiratokat csak a Fordító, Lektor eseti jóváhagyásával adja be az adott pályázatra. A Fordításszolgáltató vállalja, hogy a pályázatokra valós referenciát ad be. A Fordításszolgáltató a kiíró felé jelzi, ha a kiírás ellentmondást tartalmaz, vagy többféleképpen is értelmezhető, illetve ha szakmailag teljesíthetetlen követelményeket ír elő. Ez utóbbi alátámasztására szakmai szervezet, (MFTE, Proford) ajánlását is kérheti. A tisztességes piaci magatartás jegyében ajánlatos, hogy a Fordításszolgáltató és a Fordító, Lektor a pályázatban való részvételre való felkéréskor megállapodjon a nyertes pályázat esetén fizetendő fordítói, illetve lektori díjról. A Fordításszolgáltató vállalja, hogy a pályázatában szerepeltetett Fordítót, Lektort külön kérés nélkül a döntés kézhezvételétől számított 2 héten belül tájékoztatja az eljárás eredményéről. Kirívóan alacsony áron elnyert közbeszerzés esetén a Fordításszolgáltató betekintést kér a pályázatok nyilvános részeibe, feltárja és nyilvánosságra hozza a kirívóan alacsony ár körülményeit.

A szakmai szervezetek (MFTE, Proford) a szakma védelmében rendszeres szakmai javaslatlattétellel élnek a kiírók felé, segítik őket a pályázati kiírás elkészítésében.

Az ajánlattevő Fordításszolgáltató a Fordítótól, Lektortól kizárólagosságot kérhet, egyúttal kötelezettséget vállal arra, hogy a pályázat elnyerése esetén a pályázatban közreműködőként feltüntetett Fordítókat, Lektorokat keresi meg elsőként a neki megfelelő szakterületen és nyelvpárban érkező munkákkal.

A Fordító, Lektor részéről:

A Fordító, Lektor valós információkat tartalmazó önéletrajzot, diplomát, képesítést, egyéb megkövetelt okiratokat és képezésekről szóló igazolást ad át az ajánlattevő Fordításszolgáltatónak. A Fordító, Lektor vállalja, hogy a pályázat elnyerése esetén a nyertes ajánlattevő Fordításszolgáltató rendelkezésére áll a pályázaskor megállapított díjazás szerint. A Fordító, Lektor az okiratai beadásakor tisztázza a Fordításszolgáltatóval az adott pályázat elnyerése esetén alkalmazott díjazást.

.....
Bán Miklós
Professzionális Fordításszolgáltatók
Egyesülete

.....
Zameczné Lázár Tünde
Magyar Fordítók
és Tolmácsok Egyesülete

Az eredeti megállapodás aláírásának kelte:
Budapest, 2013.

Az utolsó, hatályos változat aláírásának kelte:
Budapest, 2016. április 18.

Ratifikálta:
2016. március 4. napján az MFTE közgyűlése